

แหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรม
จังหวัดอุบลราชธานี

ญาณิศา พุทธิพงษ์
จิรนนท์ แก้ววิชัย
นาไฉลา ภูมิภาค
ปิยะพร ผูกจันทร์

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชาการรู้สารสนเทศ
และการเรียนรู้ (9011103)
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2568

แหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรม
จังหวัดอุบลราชธานี

ญาณิศา พุทธิพงษ์ เลขที่ 19
จิรนนท์ แก้ววิชัย เลขที่ 21
นาไเวลา ภูมิภาค เลขที่ 22
ปิยะพร ผูกจันทร์ เลขที่ 23

Section 01

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชาการรู้สารสนเทศ
และการเรียนรู้ (9011103)
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2568

คำนำ

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมและนำเสนอข้อมูลอันทรงคุณค่าเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว และศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งถือเป็นเมืองอารยธรรมที่สำคัญยิ่งแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้จัดทำได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการสืบสานและเผยแพร่องค์ความรู้ ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมา ความงดงามของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเพณีแห่เทียนพรรษา และภูมิปัญญาท้องถิ่นต่างๆ เพื่อให้มรดกทางวัฒนธรรมเหล่านี้เป็นที่ประจักษ์ และได้รับการอนุรักษ์ไว้ มิให้เลือนหายไปจากความทรงจำของคนรุ่นหลัง

ด้วยเหตุนี้ คณะผู้จัดทำจึงได้รวบรวมเนื้อหา และเรียบเรียงข้อมูลอย่างละเอียด เพื่อให้รายงานฉบับนี้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน นักศึกษา และผู้ที่สนใจทั่วไป ให้ได้ตระหนักถึงคุณค่าของรากเหง้าและวิถีชีวิตชาวอุบลราชธานี อีกทั้งเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ยั่งยืนสืบไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

คำนำ

สารบัญ

สารบัญภาพ

บทที่

หน้า

1 ประวัติศาสตร์และข้อมูลทั่วไปจังหวัดอุบลราชธานี	
1.1 ประวัติการก่อตั้งเมือง และตำนานท้าวคำผง	1
1.2 ลักษณะภูมิประเทศ และคำขวัญประจำจังหวัด	2
1.3 ตราสัญลักษณ์ และดอกไม้ประจำจังหวัด	3
2 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญ	
2.1 สามพันโบก	4
2.2 อุทยานแห่งชาติผาแต้ม และภาพเขียนสีจำรัส	5
2.3 น้ำตกแสงจันทร์	6
3 ศาสนสถาน และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	
3.1 วัดหนองป่าพง (หลวงปู่ชา สุภัทโท)	7
3.2 วัดพระธาตุหนองบัว และเจดีย์พุทธคยาจำลอง	8
3.3 วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว	9
4 ประเพณี และเทศกาลประจำท้องถิ่น	
4.1 ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี	10
4.2 ประเพณีไหลเรือไฟ และงานสมโภชแม่น้ำโขง	11
4.3 ฮีตสิบสอง คองสิบสี่ และวิถีชาวลุ่มน้ำมูล	11
5 ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP)	
5.1 ผ้ากาบบัว (ผ้าเอกลักษณ์ประจำจังหวัด)	12
5.2 หัตถกรรมเครื่องทองเหลือง และเครื่องจักสาน	13

สารบัญ (ต่อ)

5.3 อาหารพื้นเมืองและของฝากเลื่องชื่อ	14
บรรณานุกรม	15

สารบัญภาพ

ภาพที่

1 ท้าวคำผง	1
2 แม่น้ำสองสี	2
3 หาดชมดาว	3
4 ดอกบัว	4
5 สามพันโบก	5
6 ผาแต้ม	6
7 น้ำตกแสงจันทร์	6
8 วัดหนองป่าพง	7
9 วัดพระธาตุหนองบัว	8
10 วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว	9
11 แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง	10
12 เรือไฟ	11
13 อีตลิ่งสอง คลองสิบสี่	12
14 ผ้ากาบบัว	13

สารบัญภาพ (ต่อ)

15	หัตถกรรมเครื่องทองเหลือง	13
16	หมอยอบล และกวยจับอบล	14

บทที่ 1

ประวัติศาสตร์ และข้อมูลทั่วไปจังหวัดอุบลราชธานี

1.1 ประวัติการก่อตั้งเมืองและตำนานท้าวคำผง

การก่อตั้งเมืองอุบลราชธานีมีความผูกพันอย่างลึกซึ้งกับประวัติศาสตร์การอพยพของชาวไทยค้ำข้ามโขง โดยมีบุคคลสำคัญคือ พระปทุมวรราชสุริยวงศ์ (ท้าวคำผง)

จุดเริ่มต้น ในช่วงสมัยกรุงธนบุรี (ประมาณ พ.ศ. 2314) เกิดความขัดแย้งในนครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน (หนองบัวลำภู) ระหว่างเจ้าพระวอ-เจ้าพระตา กับพระเจ้าสิริบุญสารแห่งนครเวียงจันทน์

การสถาปนาเมือง ต่อมาในปี พ.ศ. 2335 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ 1) ท้าวคำผงได้ย้ายเมืองจากดอนมดแดงมาตั้งที่ "ห้วยแจะระแม" ซึ่งภูมิประเทศดีกว่า และได้กราบบังคมทูลขอตั้งเป็นเมือง

พระราชทานนาม รัชกาลที่ 1 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะเป็น "เมืองอุบลราชธานี" และแต่งตั้งให้ ท้าวคำผงเป็น "พระปทุมวรราชสุริยวงศ์" เจ้าเมืองคนแรกของอุบลราชธานี

ภาพที่ 1 พระปทุมวรราชสุริยวงศ์ (ท้าวคำผง)

ที่มา: <http://www.m-culture.in.th/>

1.2 ลักษณะภูมิประเทศและคำขวัญประจำจังหวัด

1.2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดอุบลราชธานีตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ที่เส้นรุ้งที่ 15 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 105 องศาตะวันออก เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางตะวันออกสุดของประเทศไทย (เป็นจุดที่เห็นดวงอาทิตย์ขึ้นเป็นครั้งแรกของประเทศ ณ ฆาชนะไค มีเนื้อที่ประมาณ 1,611,265 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 10 ล้านไร่

1.2.2 ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดอุบลราชธานี มีลักษณะเป็น ที่ราบสูงและที่ราบลุ่มแม่น้ำ (Plateau and River Basin) โดยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินปนทรายและหินทราย โดยแบ่งลักษณะเด่นได้ดังนี้

1. พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ บริเวณตอนกลางของจังหวัด เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำมูลและแม่น้ำชี เหมาะแก่การทำเกษตรกรรม
2. พื้นที่ที่ราบสูงและภูเขา บริเวณทิศใต้และทิศตะวันออก มีเทือกเขาพนมดงรักกั้นพรมแดนไทย-กัมพูชา และมีแก่งหินหน้าผา สลับซับซ้อนตามแนวแม่น้ำโขง
3. แม่น้ำสายสำคัญ มี "แม่น้ำมูล" ไหลผ่านกลางจังหวัดจากทิศตะวันตกไปทิศตะวันออก และ "แม่น้ำชี"

ภาพที่ 2 แม่น้ำสองสี

ที่มา: <https://travel.mthai.com/>

1.2.3 คำขวัญประจำจังหวัด "อุบลเมืองดอกบัวงาม" แม่น้ำสองสี มีปลาแซบหลาย หาดทรายแก่งหิน ถิ่นไทยนักปราชญ์ ทวยราษฎร์ใฝ่ธรรม งามล้ำเทียนพรรษา ผ้ากาบบัว"

ความหมาย

เมืองดอกบัวงาม ชื่อจังหวัดที่เป็นมงคล

แม่น้ำสองสี จุดบรรจบของแม่น้ำมูลและแม่น้ำโขง

มีปลาแซบหลาย ความอุดมสมบูรณ์ของพันธุ์ปลา โดยเฉพาะปลาบึกและปลาแม่น้ำมูล

หาดทรายแก่งหิน แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เช่น สามพันโบก หาดวัดใต้

ถิ่นไทยนักปราชญ์ แหล่งกำเนิดปูชนียบุคคล พระสงฆ์สายวิปัสสนา และศิลปินแห่งชาติ

ทวยราษฎร์ใฝ่ธรรม ประชาชนยึดมั่นในพุทธศาสนา มีวัดวาอารามมากที่สุดจังหวัดหนึ่ง

งามล้ำเทียนพรรษา ประเพณีแห่เทียนพรรษาที่ยิ่งใหญ่ระดับโลก

ผ้ากาบบัว ผ้าทอเอกลักษณ์ประจำจังหวัด

ภาพที่ 3 หาดชมดาว

ที่มา: <https://travel.trueid>

1.3 ตราสัญลักษณ์และดอกไม้ประจำจังหวัด

สิ่งที่สะท้อนอัตลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานีอย่างชัดเจน มีดังนี้
ตราประจำจังหวัด: รูป "ดอกบัวบาน" ชูช่อเหนือผิวน้ำ อยู่ภายในวงกลม
ความหมาย: สอดคล้องกับชื่อจังหวัด และเป็นการระลึกถึงกำเนิดของเมือง

ดอกไม้ประจำจังหวัด ดอกบัวหลวง หมายถึง ความบริสุทธิ์ สงบ และความศรัทธาในพระพุทธศาสนา
 ต้นไม้ประจำจังหวัด ต้นยางนา เป็นต้นไม้ที่มีอยู่มากในพื้นที่ และแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์
 สัตว์น้ำประจำจังหวัด ปลาบึก เนื่องจากอุบลฯ มีแม่น้ำโขงไหลผ่าน ซึ่งเป็นแหล่งอาศัยสำคัญของปลาบึก

ภาพที่ 4 ดอกบัว

ที่มา : <https://www.royalparkrajapruek>

บทที่ 2

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญ

2.1 สามพันโบก

แก่งหินขนาดใหญ่ในลำน้ำโขง ตั้งอยู่ที่อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี เกิดจากกระแสน้ำวนกัดเซาะชั้นหินทรายมานานนับพันปี จนกลายเป็นหลุมหรือแอ่ง (ภาษาอีสานเรียกว่า "โบก") จำนวนมากกว่า 3,000 แอ่ง มีรูปร่างสวยงามแปลกตาจนได้รับฉายาว่า "แกรนด์แคนยอนเมืองไทย"

ธรรมชาติ แอ่งน้ำขนาดใหญ่ที่มีน้ำใสสีเขียวมรกตตลอดปี

หาดหงส์ เนินทรายขนาดใหญ่ริมแม่น้ำโขงที่เกิดจากการพัดพาของตะกอนทราย ให้บรรยากาศคล้ายทะเลทราย

ช่วงเวลาที่เหมาะสม: ควรมาเที่ยวในช่วงฤดูแล้ง (ประมาณเดือนพฤศจิกายน - พฤษภาคม) ซึ่งเป็นช่วงที่น้ำในแม่น้ำโขงลดระดับลงจนมองเห็นเกาะแก่งและโบกหินต่างๆ ได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 5 สามพันโบก

ที่มา : <https://thumbs.dreamstime.com>

2.2 อุทยานแห่งชาติผาแต้ม และภาพเขียนสีจารึก

พื้นที่อำเภอโขงเจียม อำเภอศรีเมืองใหม่ และอำเภอโพธิ์ไทร เป็นจุดที่สามารถรับชมพระอาทิตย์ขึ้นได้เป็นที่แรกของประเทศไทย (บริเวณผาชนะได)

ภาพเขียนประวัติศาสตร์ สีโบราณยุคก่อนประวัติศาสตร์ อายุราว 3,000 - 4,000 ปี ปรากฏเรียงรายอยู่ตามเพิงผาเลียบแม่น้ำโขง

แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มหลัก โดยกลุ่มที่ใหญ่ และยาวที่สุดคือ "ผาแต้ม"

ลักษณะภาพ เป็นภาพเขียนสีแดง (สีดินแดง) แสดงวิถีชีวิตผู้คนในอดีต เช่น ภาพคน, มือแดง, สัตว์ (ช้าง, ปลาบึก, เต่า), และ เครื่องมือจับปลา (ตุ้ม)

แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงในอุทยาน: เสาเฉลียง (เสาหินทรายรูปทรงคล้ายดอกเห็ด), ผาเจ็ก, ผาเมย และจุดชมวิวแม่น้ำโขงฝั่งลาว

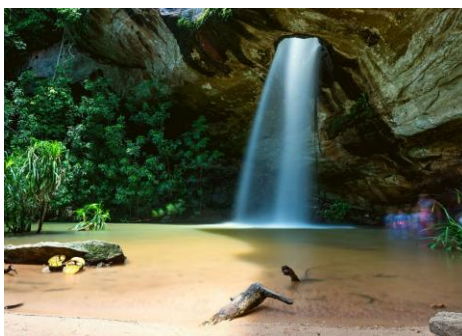

ภาพที่ 6 ฝาแต้ม

ที่มา : <https://ubontrip.com/>

2.3 น้ำตกแสงจันทร์

ตั้งอยู่ที่บ้านทุ่งนาเมือง ตำบลนาโพธิ์กลาง อำเภอโขงเจียม (อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติผาแต้ม) มีเอกลักษณ์พิเศษที่ไม่เหมือนใคร คือสายน้ำตกจะไหลลอดผ่าน "รู" หินขนาดใหญ่ลงสู่แอ่งน้ำเบื้องล่าง แทนที่จะไหลลงจากหน้าผาแบบปกติ คำว่า "แสงจันทร์" มาจากปรากฏการณ์ที่ละอองน้ำจากน้ำตกไหลลอดผ่านรูหิน เมื่อกระทบกับแสงจันทร์ในคืนวันเพ็ญจะเป็นประกายสีขาวนวลสวยงามคล้ายแสงจันทร์ หรือมองดูรูหินด้านบนแล้วลักษณะคล้ายดวงจันทร์เต็มดวง

ภาพที่ 7 น้ำตกแสงจันทร์

ที่มา : <https://www.whenorwhere.com/>

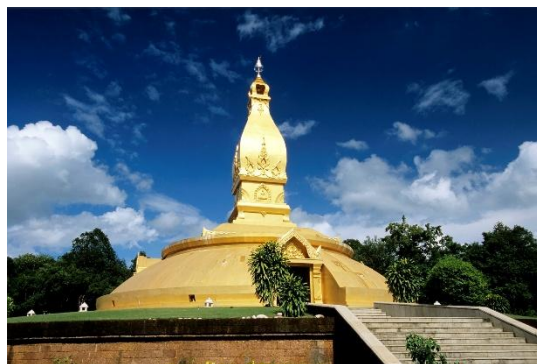
บทที่ 3

ศาสนสถาน และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

3.1 วัดหนองป่าพง

วัดหนองป่าพงคือการรักษาพื้นที่ป่าธรรมชาติอันร่มรื่น เงียบสงบ เพื่อเอื้อต่อการเจริญสมาธิภาวนา ไม่มีสิ่งปลูกสร้างที่หรูหราฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น สถาปัตยกรรมภายในวัดเน้นความเรียบง่าย กลมกลืนกับธรรมชาติ สะท้อนปรัชญาความสมถะ และการละวางความยึดติดในวัตถุกลมกลืนกับธรรมชาติ ในวัตถุและมีศาสนวัตถุสำคัญคือเจดีย์พระโพธิญาณเถระเป็นเจดีย์รูปทรงระฆังคว่ำสีทองขนาดใหญ่ ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อบรรจุอัฐิธาตุของหลวงปู่ชา สถาปัตยกรรมมีความผสมผสานระหว่างศิลปะพื้นถิ่นกับความร่วมสมัย ออกแบบให้มีความโปร่งและระบายอากาศได้ดี และมีพิพิธภัณฑ์พระโพธิญาณเถระ อาคารจัดแสดงเครื่องอัฐบริขาร ประวัติ และผลงานคำสอนของหลวงปู่ชา เพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้ศึกษาแนวทางปฏิบัติของท่าน

นอกจากนี้ วัดหนองป่าพงยังเป็นต้นแบบของการบริหารจัดการวัดที่เน้นระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด โดยมกติกามุ่งเน้นความเสมอภาคและความสามัคคีในหมู่คณะให้วัดแห่งนี้สามารถดำรงสถานะเป็นศูนย์กลางทางจิตวิญญาณที่สำคัญทั้งยังเป็นสถานที่จัดงานอาจารย์บูชาในช่วงเดือนมกราคมของทุกปี ซึ่งดึงดูดศิษยานุศิษย์จากทั่วโลกให้กลับมาปฏิบัติธรรมร่วมกันอย่างเนืองแน่น

ภาพที่ 8 วัดหนองป่าพง

ที่มา : <https://cbtthailand.dasta.or.th/>

3.2 วัดพระธาตุหนองบัว

วัดพระธาตุหนองบัวสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2498 โดยมีกลุ่มพุทธศาสนิกชนชาวอุบลราชธานีร่วมกันริเริ่ม เพื่อเป็นพุทธา นุสรณ์ในโอกาสฉลองกิ่งพุทธกาล (ครบ 2,500 ปี แห่งการปรินิพพานของพระพุทธเจ้า) ภายในองค์พระธาตุเจดีย์ศรีมหาโพธิ์ มีลักษณะเป็นห้องโถงใหญ่ โดยมีแกนกลางเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุซึ่งบรรจุอยู่ในสตูบจำลองขนาดเล็กอีก ชั้นหนึ่ง รอบแกนกลางทั้ง 4 ทิศ ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี เป็นวัดราษฎร์ที่มีความโดดเด่นที่สุดในด้านพุทธ ศิลป์สถาปัตยกรรม โดยเฉพาะการจำลองรูปแบบพุทธสถานจากประเทศอินเดียมาประดิษฐานไว้ในภาคอีสาน

สถาปัตยกรรม พระธาตุเจดีย์ศรีมหาโพธิ์ซึ่งเป็นจำลองแบบมาจากเจดีย์พุทธคยา สถานที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าใน ประเทศอินเดีย องค์เจดีย์มีฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยอดทรงกรวยเหลี่ยม ประดับตกแต่งด้วยลวดลายปูนปั้นนูนต่ำรูปเทพพนม และลายไทยประยุกต์ ลงสีขาวตัดกับสีทองอร่ามภายในองค์พระธาตุบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ทำให้เป็นที่เคารพสักการะ สูงสุดของชาวอุบลราชธานี

วัดพระธาตุหนองบัวยังมีบทบาทสำคัญในเชิงวัฒนธรรมประเพณี โดยเป็นแหล่งรวมช่างฝีมือชั้นครูในการทำต้นเทียน พพรรษา ทั้งประเภทแกะสลักและติดพิมพ์ วัดแห่งนี้มักได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดต้นเทียนพรรษาประจำปี และยังเป็นสถานที่เก็บรักษาต้นเทียนที่ได้รับรางวัลให้นักท่องเที่ยวได้ชมตลอดทั้งปี สะท้อนถึงภูมิปัญญาช่างสิบหมู่ของชาว อุบลราชธานีได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 9 วัดพระธาตุหนองบัว

ที่มา : <https://lifestyleinthailand.com/>

3.3 วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว

วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว หรือที่นิยมเรียกกันว่า "วัดเรืองแสง" ตั้งอยู่บนเนินเขาสูงในอำเภอสิรินคร เป็นศาสนสถานที่มีความโดดเด่นในด้านทัศนียภาพและนวัตกรรมการทางพุทธศิลป์

สถาปัตยกรรมศิลปะล้านช้าง

อุโบสถของวัดถอดแบบสถาปัตยกรรมมาจากวัดเชียงทอง เมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งมีลักษณะเด่นที่หลังคาแอ่นโค้งอ่อนช้อยซ้อนลดหลั่นกันลงมา สะท้อนถึงความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมในกลุ่มแม่น้ำโขง

ประติมากรรมเรืองแสง

จิตรกรรมฝาผนังด้านหลังอุโบสถเป็นรูป "ต้นกัลปพฤกษ์" ที่ศิลปิน (คุณากร ปริญาบุญโน) ได้ใช้สารเรืองแสงในการวาด เมื่อแสงอาทิตย์ลับขอบฟ้า ตัวภาพวาดจะดูดซับแสงในตอนกลางวันและเปล่งแสงสีเขียวออกมาในความมืด และได้เป็นความงามทางศิลปะดึงดูดผู้คนให้เข้าหาศาสนา

ด้านการท่องเที่ยว

ด้วยทำเลที่ตั้งอยู่บนยอดเขา ทำให้วัดแห่งนี้เป็นจุดชมวิวยามค่ำคืนที่สวยงาม สามารถมองเห็นทัศนียภาพของเขื่อนสิรินธร และด้านชายแดนช่องเม็ก

ภาพที่ 10 วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว

ที่มา : <https://www.sayhithailand.com/>

บทที่ 4

ประเพณี และเทศกาลประจำท้องถิ่น

4.1 ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

ประเพณีแห่เทียนพรรษาถือเป็นประเพณีที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของจังหวัดอุบลราชธานีและมีชื่อเสียงระดับนานาชาติ จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา ณ พุทศเมือง

พัฒนาการทางประวัติศาสตร์: เดิมทีชาวบ้านจะนำเทียนไขมาถวายพระภิกษุสงฆ์สำหรับจุดให้แสงสว่างขณะปฏิบัติกิจในช่วงเข้าพรรษา ต่อมาได้มีการพัฒนาฝีมือช่างแกะสลัก (ช่างสกุลเมืองอุบลฯ) จนกลายเป็นการประกวดขบวนแห่เทียนพรรษาที่วิจิตรบรรจง

ประเภทของต้นเทียน: แบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ

1. ประเภทแกะสลัก การนำขี้ผึ้งมาหล่อเป็นลำต้นขนาดใหญ่ แล้วแกะสลักลวดลายไทยหรือเรื่องราวพุทธประวัติลงบนเนื้อเทียน
2. ประเภทติดพิมพ์ การนำขี้ผึ้งมาหล่อในแม่พิมพ์ให้เป็นลวดลายต่างๆ แล้วนำมาติดประดับลงบนโครงสร้างต้นเทียน

ภาพที่ 11 แห่เทียนพรรษา

ที่มา : <https://mgronline.com/>

4.2 ประเพณีไหลเรือไฟ และงานสมโภชแม่น้ำโขง

ประเพณีไหลเรือไฟจะโดดเด่นในหลายจังหวัดริมโขง แต่ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี (โดยเฉพาะอำเภอโขงเจียม และเขมราฐ) มีการจัดประเพณีนี้เพื่อสืบสานศรัทธาและความเชื่อท้องถิ่น

คติความเชื่อ การไหลเรือไฟ (ลอยเฮือไฟ) ทำขึ้นเพื่อบูชารอยพระพุทธรูป และขอขมาต่อพระแม่คงคา (แม่น้ำโขง) รวมถึงการบูชาพญานาคตามความเชื่อพื้นถิ่น

ลักษณะกิจกรรม มีการประดิษฐ์เรือไฟจากวัสดุธรรมชาติ เช่น ไม้ไผ่ และตกแต่งด้วยตะเกียงน้ำมันนับแสนดวงให้เป็นรูปภาพต่างๆ ลอยไปตามลำน้ำโขงในยามค่ำคืน ช่วงเทศกาลออกพรรษา

งานสมโภชแม่น้ำโขงควบคู่กับไหลเรือไฟ ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีลุ่มน้ำ และเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างไทย-ลาว

ภาพที่ 12 เรือไฟ

ที่มา : <https://static.naewna.com/>

4.3 ฮีตสิบสอง คลองสิบสี่ และวิถีชาวลุ่มน้ำมูล

"ฮีตสิบสอง" คือจารีตประเพณีประจำ 12 เดือนของชาวอีสาน ส่วน "คลองสิบสี่" คือหลักปฏิบัติทางสังคมและปกครอง

วิถีปฏิบัติ ชาวอุบลราชธานียึดถือฮีตสิบสองอย่างเคร่งครัด เช่น บุญคูณลาน (เดือนยี่), บุญข้าวจี (เดือนสาม), บุญพะเหวต (เดือนสี่) ซึ่งเป็นการผูกโยงพิธีกรรมทางศาสนาเข้ากับฤดูกาลทำนาและวิถีชีวิตริมแม่น้ำมูล

ความสำคัญ อีตลีสบสองทำหน้าที่เป็น "ธรรมนูญทางสังคม" ที่สร้างความปึกแผ่น ให้สมาชิกในชุมชนได้มาทำกิจกรรมร่วมกัน สร้างความกตัญญูต่อธรรมชาติและบรรพบุรุษ

ภาพที่ 13 อีตลีสบสอง คลองสิบสี่

ที่มา : <https://f.ptcdn.info/>

บทที่ 5

ภูมิปัญญาท้องถิ่นและผลิตภัณฑ์ชุมชน

5.1 ผ้ากบบัว

ผ้ากบบัว ได้รับการประกาศให้เป็น "ลายผ้าเอกลักษณ์ประจำจังหวัดอุบลราชธานี" ซึ่งสะท้อนถึงภูมิปัญญาการทอผ้าชั้นสูง

องค์ประกอบลายผ้า: ผ้ากบบัวเกิดจากการผสมผสานเทคนิคการทอผ้าพื้นเมือง 4 ชนิดเข้าด้วยกัน ได้แก่

1. ผ้าขิด: ใช้เป็นเส้นยืน
2. ผ้ามัดหมี่: เป็นลวดลายหลัก
3. ผ้ามุก: เป็นการยกดอกเพื่อเพิ่มมิติ
4. จกดาว: เป็นการตกแต่งเพิ่มเติม

สัญลักษณ์: สีของผ้ากาบบัวมักเลียนแบบสีของกลีบดอกบัว (สีชมพูอมม่วงไล่เฉด) ซึ่งเป็นดอกไม้ประจำจังหวัด ถือเป็นงานหัตถกรรมสิ่งทอที่มีความซับซ้อนและทรงคุณค่า

ภาพที่ 14 ผ้ากาบบัว

ที่มา : <https://media.readthecloud.co/>

5.2 หัตถกรรมเครื่องทองเหลือง

เครื่องทองเหลืองบ้านปะอาว ชุมชนบ้านปะอาว อ.เมืองอุบลฯ เป็นหมู่บ้านที่สืบทอดกรรมวิธีการหล่อทองเหลืองแบบโบราณด้วย "วิธีขึ้นฝั้งหาย" ซึ่งเหลือเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย ผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงคือ ผอบ เขียนหมาก และกระดิ่ง

ภาพที่ 15 หัตถกรรมเครื่องทองเหลือง

ที่มา : <https://www.isangate.com/>

5.3 อาหารพื้นเมืองและของฝากเลื่องชื่อ

วัฒนธรรมอาหารของอุบลราชธานีได้รับอิทธิพลจากการย้ายถิ่นฐานของชาวเวียดนาม (ไทยเชื้อสายญวน) ผสมผสานกับรสชาติแบบอีสาน

หมูยออุบล เป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปเนื้อสัตว์ที่มีชื่อเสียงที่สุด มีเอกลักษณ์ที่เนื้อสัมผัสแข็งและหอมพริกไทยดำ ปัจจุบันมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัยเพื่อยืดอายุการเก็บรักษา

กวยจั๊บญวน เป็นอาหารเขี้ยวอดนิยม เส้นทำจากแป้งข้าวเจ้าผสมแป้งมัน ทำให้มีความเหนียวนุ่ม น้ำซุปรกระดูกหมูรสกลมกล่อม สะท้อนถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรมการกินที่ลงตัว

ภาพที่ 16 หมูยออุบล และ กวยจั๊บอุบล

ที่มา : <https://static5-th.orstatic.com/>

บรรณานุกรม

- กระทรวงวัฒนธรรม. (ม.ป.ป.). พระปฐมบรมราชสุริยวงศ์ (ท้าวคำผง). สืบค้นจาก <http://www.m-culture.in.th/>
- แนวหน้า. (ม.ป.ป.). เรือไฟ. สืบค้นจาก <https://static.naewna.com/>
- ประตูสู่อีสาน. (ม.ป.ป.). หัตถกรรมเครื่องทองเหลือง. สืบค้นจาก <https://www.isangate.com/>
- ผู้จัดการออนไลน์. (ม.ป.ป.). แท้เทียนพรรษา. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/>
- CBT Thailand. (ม.ป.ป.). วัดหนองป่าพง. สืบค้นจาก <https://cbtthailand.dasta.or.th/>
- Dreamstime. (ม.ป.ป.). สามพันโบก. สืบค้นจาก https://thumbs.dreamstime.com
- Lifestyle in Thailand. (ม.ป.ป.). วัดพระธาตุหนองบัว. สืบค้นจาก <https://lifestyleinthailand.com/>
- MThai Travel. (ม.ป.ป.). แม่น้ำสองสี. สืบค้นจาก <https://travel.mthai.com/>
- OpenRice. (ม.ป.ป.). หมูยออุบล. สืบค้นจาก <https://static5-th.orstatic.com/>
- Pantip. (ม.ป.ป.). ฮีตสิบสอง คลองสิบสี่. สืบค้นจาก <https://f.ptcdn.info/>
- Read The Cloud. (ม.ป.ป.). ผ้ากาบบัว. สืบค้นจาก <https://media.readthecloud.co/>
- Royal Park Rajapruek. (ม.ป.ป.). ดอกบัว. สืบค้นจาก <https://www.royalparkrajapruek.org/>
- Say Hi Thailand. (ม.ป.ป.). วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว. สืบค้นจาก <https://www.sayhithailand.com/>
- TrueID Travel. (ม.ป.ป.). หาดชมดาว. สืบค้นจาก <https://travel.trueid.net/>
- Ubon Trip. (ม.ป.ป.). ผาแต้ม. สืบค้นจาก <https://ubontrip.com/>
- When or Where. (ม.ป.ป.). น้ำตกแสงจันทร์. สืบค้นจาก <https://www.whenorwhere.com/>
-